

Pesten vasárnap februar **21^{kén}** **1836.**

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

E L B E S Z É L É S.

Szelaheddin. *(Folytatás)*

VII.

Szelaheddin seregei nem kis gyorsasággal ereszkedtek alá Syriából 's a' Libanon hegyeiről Palesztina síkjaira. Akka meghódolt már fegyvereinek, Hermon neki engedelmeskedik, 's Hermon déli végénél Juras vára elrontatva siratja nyakasságát. A' keresztények alább huzódtak Karmel hegysora, Táborhegy, és Genezareth tava felé. Telhumot a' templariusok hősieleg védelmezik a' Genezareth tó éjszaki részén, közel a' Jordan befolyásához; de földrendítő vitézségek haszontalan volt; vissza vették az Elseh vizén, 's Nazareth is a' hittelenek kezébe jutott. Arabok telepedtek-meg diadalzajjal azon téren, hol a' Megváltó öt ezer népet megvendégtelt. — Szelaheddin a' táborhegyi erősségre vetette szemeit, melly Jerusalemben kulcsa gyanánt vala tekinthető. Gyorsan sietett oda, hogy minél kevesebb hozathasék jó hadi állapotba. Azonban pedig Tekbunt Rajmunddal együtt a' tó keleti részén küldé alá, kik a' Feik vizén átmentek. Elhosent, Szammerat, Szammaghot és Sumnugot elfoglalák, 's Nain felé közelgtek, hogy a' Táborhegyet 's így a' kereszténységet két tűz közé szorítsák; — mivel Szelaheddin fő serege szintén az Elsehn általment, 's Kanához közel állt, a' hegy éjszaki részén.

„Rajmund jó Tekbunnal Nain felé! — mondá egy kém — mint egy három ezeren vannak, kiknek fele arab, fele keresztény.“

„Az a' fertelmes kigyó! — így kiálta-föl Guido — utálatosabb annál, melly az első asszonyt megcsalá Éden kertében! Ki van köztetek, ki megtörje csúf fejét?“

És százan feleltek: „Én! Én!“

„Pártos pártos által vesszen!“ — így szólt egy bajnok, minékutána a' zaj lecsendesült, és kutató szemekkel néze Tábor tetejéről

Nain felé. — „Én akarom őt megtörni, király! — 's ha őt vagy fejét elődbe nem hozom, ő viendi az enyimet Szelaheddinbez.“

Lousignani Guido pedig így felelt reá: „Vitézségednek több tanúit adád már, Ortok! Ha te föl nem tartod marok csapatoddal az ellenséget, Kisonnál ezreink vesznek-el; míg így csak száz és néhány izlele halált. Menj, és menjen Montferrat veled; vegyetek két ezredet magatokkal, és Isten 's Megváltó áldása rajtatok!“

Montferrat kezét nyujta Ortoknak, 's a' két ezred hamar indulóban lett. Nain és Summug között találkoztak az ellenséggel. Mindjárt viaskodni kezdettek. Az Arabok szörnyű rohanással jöttek elejbe; de fegyvereik megtöredeztek a' keresztények panczélain. Hátra vették, 's két óra mulva Summughoz szorítottattak. Itt egy oldalukat Tiberias tavára, másikat a' Jordanra támasztva, megállapodtak. Új lön a' vita és heves. Az Arabok beszorítottak a' tóba, 's közülök nem kevés fült-meg. A' Jordan több holt testet visz már a' holt tenger felé, mellynek keserű habjait még halak sem állhatják-ki. Végveszély fenyegeti Krisztus ellenségét, 's Rajmund kétségbe kezd esni.

„Győzelem vagy halál!“ így kiált-föl a' Mahomedhez pártolt. „Arabok, győzelmeitekre emlékeztetlek a' khalifák és zultanok idejében a' világ mind három részén keresztül! Most kezdenétek-el gyávák lenni? most, mikor a' nyugotiak elűzéséről van a' szó; mikor bajtársaitok a' Táborhegy túlrészén diadalt aratnak? Arabok, nézettek reám, és hőseimre, 's kövessetek, győzni vagy halni!“

Sisakát mélyen eresztve - le tört elő kis csapatával, nyomaiban Arabok tolakodva előre, kiknek nagy része a' napi munka terhét lehűsíté a' vizekben. Pusztító angyalnak vélték a' keresztények, 's vérrel festett ösvényen hátráltak.

„Mahometh vezérkedik a' Szaraczenokkal! — így kiáltának-föl. — Menjünk! elhagya minket az Isten!“ És hamar messze termettek a' Jordantul, talán meg sem állandók, ha Ortok velök együtt szaladt volna. De ez hátrálásra nem vala birható. Helyet engede Tekbun 's Rajmundnak az előrehaladásra, de előbb oldalvást, majd hátul támadá-meg őket. Észrevette ezt Montferrat, 's nagy nehezen megállítá csapatait. — Hosszú vonalban mérközött a' két ellenség egymással.

Minden vitézségét elővette a' spanyol hős Montferrat: megállítá az előre tolakodókat, sőt némileg vissza is nyomá őket. Sokan feküdtek már a' földön mindenik oldalról, mikor eljött ideje, hogy ő is lefeküdjék. Rajmund vasa fekteté-le halottas ágyába. Mikor pedig a' vezér hibázott, a' többiek megszaladtak, 's Nain mellett állának, hol a' viadal kezdődék.

Ortok azonban hátul és oldalvást vitézül harczolt, 's fegyverének nem tudtak a' Szaraczenok ellentállani. Megszaladt e' sereg hátulsó része, 's csúfosan követé a' győzelemben haladó elsőket. Nainnál azonban föltartoztattak, 's rendtelenségek nagy jutalmat kapott. Tegbun Ortoktól levágták, 's a' sereg fele Nazareth fele megszaladt, többé meg sem állandó, míg nem Szelaheddinnel találkozott.

Rajmund az Araboktól elhagyatva körülvételék. Veszedelemes helyzetét látván, elővette minden mesterségét, elő a' legnagyobb vitézséget, 's keresztül akará magát vágni. De hasztalan erőködött; nagyobb folyamná nevedék az ellenség, mint hogy akármelly vitéz karral is keresztül uszhatnék rajta. Ortok pedig parancsot ada embereinek, hogy a' vezért senki meg ne sértse, hanem élve elfogására törekedjék. És úgy lön. Több vitéz kifárasztá magát már vele, de fegyvereit leverni nem tudá; míg maga Ortok jött elő, 's félnyugodt karral amannak kardját földre sújtá. Félholtan hódolt csak Rajmund, 's mikor Ortok kezébe juta, lován sem tudá bágyadsága miatt ülni.

Diadalt énekelve tért Ortok a' Táborhegyre, 's Guidónak átadá nagy foglyát. Méltó boszorkodás uralkodék a' keresztények között Rajmundra, 's alig találtaték, ki ügyét védelmezte volna a' hadi törvényszék előtt. Hasztalan volt minden védelmezés. Két napig ült tömlöczben a' fogoly; harmadikon megkapta a' halálhírt, 's ki előbb is félt és iszonyodott, most egész lelke mélyéig megrázkodék.

„Csak annyi időt engedjete, mennyi bűneim megbánására szükséges — így esedezik ő Guidóhoz. — Csak egyszer lássam még a' szent sirt, csak egyszer imádkozhassam ott, hol a' Megváltó imádkozott mennyei atyjához; csak egyszer hullathassak ott könyeket, hol ő isteni szemeiből vékonyúket öntött. Azután ontsátok véremet, végezzetek-ki, hogy csúfja legyek egész napnyugotnak. Kérlek, ez egyre kérlek, minden szent maradványokért!”

„Számodra csak Istennél van kegyelem! — felelt Guido — de nem az embereknél. Végezd a' végzendőket. Még huszonnég órád van a' törődésre. Addig imádkozhatol, esedezhetel, testedet sanyargathatod. Melléd rendelem az Isten kegyes emberét, ki elkészítend azon nagy utra, mellyen Isten legyen lelkednek irgalmas, és szent fija, a' Megváltó!”

És Benedek, a' szerzetes, elment Rajmundhoz, szent írásbul szivárgó ékes szóllásával csendesítvén a' háborgó kebelt, 's abból a' gondolatok gyomjait is irtó. — Ortok pedig igen nagy tiszteletben tartaték, poharak csöndültek egészségére; a' sereg magosan harsogtatá nevét. Csak az hibázott, hogy nem vala keresztény. — Ezen hijány

megjavításán többen törték már fejüket, Guido 's a' templariusok nagymestere, sok egyháziakkal együtt.

„A' mi Istenünk áldá-meg győzelemmel az ő kezét! — így szóllának — 's általa akar dicsőíttetni, mint gyakran pogányok által dicsőíté már magát. Pál nem a' legdühöngőbb Saulból lett-e az ur legbuzgóbb apostolává? Azért rajta a' sor, hogy a' szent keresztségben részesüljön.

„Rajta a' sor! — kiáltának százan — hogy keresztelkedjék és üdvözüljön!“

„Nemes vitéz! — így szólla Guido — már is nagy, végetlen érdemeket szerzel magádnak a' keresztények között; nagy részed van Krisztus országában, 's barátiddá tevéd mindazokat, kik a' kereszt tisztelőjei. De még nagyobbra hívott-meg téged Isten. Kövesd intéset, 's légy tanítványává annak, ki mennyből hozá oktatásait, emberⁱ alakot vön magára, itten türt és szenvedett, bűnök bocsánatára földozá magát a' keresztben, 's most atyjának jobbján egekben ül, és hiveinek dolgait igazgatja, velök van, és szavainak igazságát egész világgal meg fogja ismertetni.“

„Ti szebb és nemesb szempontbul vettétek-föl a' dolgot — felelt Ortok — mint a' mellyből én kiindítám. Engem üldöztetés 's boszorkodás vete hozzátok, és így nem valami magos czélbul emeltem kardot. Védelmetöket akarám csak meghálálni, el akarám oszlatni kétkedéstöket, hogy kémnek ne gyanítsatok, 's boszorkodásomat éreztetni akarám Szelaheddinnel, ki Dselaledint előmbé tette, 's fejemre dijt téve kerestetett. — De ugy gondolom, már neki is eleget tettem. A' tovább hadakozásban vétkezném honom fiai ellen. Azért Guido, ha szemetökben valami érdmem van, tegyetek egy szivességet velem. Remélhetek?“

„Remélhetsz mindent! csak elbocsáttatást nem! — felelt Guido. — Nekiünk szükségünk van karodra, Krisztus országának egy hívőre. Azért nálunk maradsz és keresztelkedel.“

„Én Guido! spanyol országba utazok, hogy az Almahadok ügyének szenteljem karomat a' kevély Castiliaiak ellen. És most Isten veletek!“

„Mit? ő keresztények ellen fog harcolni? Haha! Jó kézben van!“ — szóllának Guido vitézei, 's kereken kimondák, hogy Ortoknak nem szabad távoznia. Mikor pedig a' dolgot erőtetné, elvezettetéek egy szobába, becsukaték, 's oktató adaték melléje. De mind ez nem használt; vas fejébe nem akartak uj elvek beférni. Senki sem tudott vele boldogulni: míg végre oktatóji beunván a' dologba, mint térít-hetlent adák-föl Guido tanácsának.

„Halál reá!“ — mondák többen.

„Halál reá! — ismétlék sokan — mert Szelaheddinnek ő volt jobbikara, 's végetlen kárt okozhat a' keresztényeknek.“

„Csak a' halál teheti őt nem félelmissé — monda Guizo. — Haljon-meg tehát — és pedig Szelaheddin fegyvere által.“

„Miként lehet az?“ — kérdék többen.

„Majd megmutatom én!“ — felelt Guizo — 's munkájának végrehajtásához kezdett. A' többiek nem látták szándokát által, de lehetségesnek gyaníták; mert Szelaheddin fegyverei már Tábor alatt csillogtak, 's itt ott csengtek is, csapatjai kereszténycsoportokkal vitázván, a' sikon levő előcsoportokkal, melyeknek meg volt hagyva, hogy minél tovább tartsák-föl az előre szaguldó arab-török Kurdokat.

VIII.

Azon hely, mellyen az Idvezítő békes lábón járt, 's az egyesség és emberszeretet igéit tanította, most emberölő fegyverek villognak 's tetemroncsoló paripák szökdelnek. Két nagy tábor foglalja-el azon közt, melly a' Táborhegy és Genezareth tava között nyúlik-el. A' hegyi vár nem különben, mint Turan a' hegy alatt, keresztények kezében van Palesztina délre eső részével. Főlebb már Kanát és Hettiát Arabkurdok birják az egész éjszaki vidékkel Libanon felé. A' két tábor pedig igen közel áll egymáshoz, 's némelly nyíl röpiteték által néhaközben. De ütközetre még nem kelt a' dolog. Ugy látszik, mindenik fél retteg a' halál napjátul.

Hamarjában ütött sátor alatt ül Szelaheddin, oldalán nyugtatva a' kardot, ezerek halálát. Százan állanak körüle, tanácsot és parancsokat vevők a' jövő csatára. Guidótul három követ jelentetik-be.

„Halljuk, mi jót üzen a' nyugotiaknak ide vetődött királya!“ — felel Szelaheddin; 's a' három követ bebocsáttaték. Nagy alázatosan járultak azok a' diadalhoz szokott vezér elébe; tiszteletöket mutatták neki, levéve fejökrül a' fehér lószőrű sisakot. Majd következőleg adák elő mondandójokat.

(Végzet következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Tanult macska. Valamelly nyugalmazott francia katonatisztnek Parisban van egy macskája, melyly mindenféle mesterséget tud; így p. o. kártyát és sakkot játszik, tudja megfejteni a' legnehezebb számadási adatokat, 's minden előtte kimondott szót az által képes utánírni, hogy egyes kivágott betűket állít össze. Eppen ezen módon képes ő minden tárgyat, melyly elejébe hozatik, megnevezni.

Orrból eleredt vérfolyás. Brüsszelben valamelly fiatal ember egy úgy nevezett házi orvosság által életét veszté-el. Nagyon megeredt t. i. orra vére, annyira, hogy semmifélekép sem lehetett azt elállítani. Ekkor valamelly öreg asszonynak eszébe juta, hogy egy valakinél egykor a' nyakgerincznek hideg vízzel leöntése ugyan ezen esetben használt. A' néne tehát oda lopózkodék az ifjú háta mögé, 's nyaka közé egy pohár hideg vizet öntött. Ez használt. A' vér folyása elállott, de a' fiatal ember is ugyan azon pillanatban szélütés által halva maradt.

Különös tulajdonságú víz. Afrika belsejében valamelly forrás fedeztetett-fel, melynek az a' tulajdonsága van, hogy vászonféléket többszeri bemártogatás után éghetlen kölenné (asbest) keményít. Ezen forrás tulajdonképi kereskedési forrássá lehetne, ha azon helyen asbest-gyár [állíttatnék-fel, 's remélni lehet, hogy nem kis nyereséggel kamatozna.

Lithotrithia. Cantoni dr. Mailandban nem régiben tette a' lithotrithia első próbáját Heuterlop készítményével, 's betege szerencsésen és tökéletes épségben kelt-fel azonnal. Nevezetes, hogy ezen belföldi eszköz Mailandban készíttetett, még pedig az ügyes Fioroni Jakab által, kinek munkáji finomságra, 's tökélyességre nézve a' jeles külföld mivei mellett semmit sem vesztenek.

Földrengések hatása a' tenger folyására. Nem régiben Dél-amerika tengermellékén megfeneklett a' Challengerek hajója, és Seymour kapitán, mint illy esetekben lenni szokott, a' törvényszék elejébe idézteték, hogy külsjön, mennyiben lehessen a' kárt a' kapitán vigyáztalanságának tulajdonítani, mennyiben nem. Ezen alkalommal a' törvényszékkel Fitzroy kapitán egy levelet közlött, melyben pontos észrevételek foglaltatnak a' tengerfolyás változásai és ezeknek egészen ellenkező irányáról a' dél-amerikai tengermelléken, azon számos földrengések következtében, melyek ezen éghajlat alatt előjönnek; mivel bizonyos, hogy mult februar közepétől kezdve egyetlen egy nap sem mult-el, hogy ez vagy amaz helyen földrengés ne tapasztaltatott volna. Ugy szintén közöltetett Aurora nevű svéd brigg kormányzójának bizonyítványa, melyből kiláglík, hogy ő magát igen messze képzelte a' száraztól, midőn egyszerre a' Challengertől reggel elsütött két ágyúdörrenés által ennek szerencsétlenségéről tudósított. Továbbá küls a' törvényszék ítéletéből, hogy a' hajó károsodása váratlan és szokatlan viztorlat által történt, melyly majus 17-ikének delétől egészen e' hónap 19-éig, melyly napon a' hajó megfeneklett, tartott, 's azt 60 mérfölddel beljebb éjszaknyugat felé vitte, mennyire a' közönséges kiszámolás szerint semmi esetre sem juthatott.

Artézi kútból fogott halak. Girardin ur, a' chemiának tanítója Rouenban, a' parisi academiának két kisdéd, mintegy 3—4 hüvelk hosszú, angolna halat küldött, melylyek Elbenshen fűrt vagy is artézi kútból fogattak-ki. A' halak színe fekete, 's nem hasonlítanak azokhoz, melylyeket a' szomszéd vi-

dékben találni; mi bizonyítani látszik, hogy ezen kutak más föld alatti csatornák által is tápláltak.

Viaskodás egy medve, és egy parducz között. Forget Me Not nevű angol zsebkönyvben egy medvének valamely parduczzal viaskodásának következő leírása található. „Valamely nagy medve kikutatá egy parducz barlangját. 's azt az anyaparducz távollétében megtámadván a' parduczfit széttepé. A' medve igen jól tudván, hogy illy egy megtámadás és gyilkolás torlatlan nem maradand, legott, mint valamely tapasztalt tábornok, jó helyet keresett-ki magának a' viadalomra. Áthatolt tehát valamely nagy mélységű völgytorkolaton a' parducz barlangja közelében, megvizsgálá a' földet pontosan, 's hátával egy sziklának dült, úgy hogy ellensége egyedül előről támadhatá őt meg. Így hátulsó lábaira állva várá a' megtámadtatást. Alig hogy így elhelyzé magát, már hallatszott a' dühös parducznak ordítása, mely a' tulparton jelent-meg. Szemei szikrákat hánytak az általellenben ülő ellenfélre; de a' bozontos semmit sem rettegve büszkén néz vala által. Dühödve haragtól rohant-ki most a' parducz, 's a' pontosan kimért ugrást a' medvére megtevé, de ez őt iszonyú tenyerével úgy föbe csapta, hogy emez a' torkolatba vissza esék. A' bozontos megáll vala helyén, de egyik szeme vesztével. A' parducz ismét felegyenesedék, s' új szökést mert; de ismét ugyan azon módon fogadtatott. Megtámadás és védelem iszonyú ordítással történt 's folytatott még egy darabig, míg végre a' parducznak sikerült körmeit olly mélyen a' medve husába vágni, hogy elválhatásról gondolni sem leheté már többé. Mind a' kettő rettenetesen tartá egymást átkarolva, a' vér özönnel folyt, egyik száj a' másikba volt harapózva, míg az éles körmek egymás vékonyait szaggaták. Végre a' medve elveszté a' súlyegyent, 's mind a' két viaskodó lezuhant a' mélységbe, hol a' viadalom még jó egy óráig tartott. Midőn minden elcsendesedett, az ezt távulról nézett vadász mind a' két vadat halva lelé még halálban is egymást átkarolva.

K Ü L Ö N F É L E .

Ügyvédek angolországban. Az angol ügyészi állapot elrendelése olly sajátságos, hogy minden legkisebb jegyzet róla a' szárazföld lakosai előtt érdekes lehet. Valamint angol országban két féle orvosok vannak, t. i. diplomaticusok és kuruzslók, kik közül az elsők éppen olly drágák mint kevesek, 's innét csak akkor hivattnak, ha a' beteg már végső vonaglásokban van: úgy kétféle ügyészek is vannak, Carisserek, közönségesen tisztelt és érdemes személyek, 's kontárok, kik angol országban hasonlóké a' törvényszék elébe bocsáttatnak. Ezen utóbbi osztályból csak kevesen tanulták a' törvényt; pályájokat egyik másik ügyvédnél mint irnokok kezdék, 's ha aztán a' kialakult évsoron által hiven szolgáltak, 's minden féle embereket és cselszövényeket ismerni tanultak, elkezdik mesterségüket a' maguk kezére folytatni. Londonban nem szabad törvényszék elébe lépniük, ha ehhez nincs különös engedelmük: de a' vidékeken ez nem szükséges. Számtalan törvénykérdési viták keletkeznek nemcsak azon bujtogatások által, melyek clienseik szenvedélyei által történnek, hanem azon tökélytelenségek által is, melyeket egyezkedési levelekben, végintézetekben 's a' t. követnek-el, 's melyekből ismét számos viták keletkeznek. Ezen zugügyészek száma felette nagy. Pitt, ki minden kereseti ágat adó alá kívánt vetni, erre is adót vetett. Mindenki-

nek, ki ezen foglalatosságot üzni akarta, szabadalmának kelle lenni. 1774-ben ezen adó már is 60.000 font sterlingre ment, min nem lehet felette csudálkozni, ha meggondoljuk, hogy illy zugügyész egyedül Londonban mintegy 6—7.000 találtatik. Bizonyára nem szükölködik angolország hazafiakban, kik általlátják, milly kártékony e' néposztály az országnak, 's több mint egyszer tétettek már lépések őket megkevesbitem. Azonban számosságuk messzéről sem olly káros, mint erkölcsiségök, 's ezen rosznak fő kútfeje az ottani törvények és rendelkezések tökéletlenségéből ered.

Rubini dalszínész hatása. Midőn „Corinthus ostroma“ című daljáték utóbbi előadásakor Parisban Rubini a' nagy hírű énekes, lelkes előadásával az egyetemes közönséget könyekre olvasztá, egy a' karzaton őrtálló öreg veteranus szeméit törülve így szóllamlék-fel: „harmincz évi szolgálat után ugy kell sirnom ezen ember énekénél, mint valamelly rekrutának.“

E M L É K M O N D Á S.

I d ő.

Az idő mindent hoz, de megint elveszi,
Minden adományát csak semmivé teszi,
Napok folyásával mint egy halál eszi.

BÁRO LISZTI (XVII. századból) után Ká. Irma.

A' nyugalom nélküli élet éppen olly unalmas, mint a' hosszú utazás vendégházak nélkül.

Az asszony nem arany csillogása, gyémántos vagy bárson ruhák ragyogó fénye által ékesittetik, hanem ítélet, szemérmesség, alázatosság, és megválasztás által szépítettik.

BIRKÉS.

Aphorismák Váczirol. A' keseredett szív gyakran megveti a' józan ész hideg tanácsával fegyverkezett vigasztalót: midőn egy hasonhelyzetűnek panaszaiban enyhet lel.

A' tél zsarlóbb a' halálnál; mert az minden évben enyészetbe dönti a' természet remekeit, midőn ez csak egyszer vesz adót alattvalóitól.

F. KUNFI JÓZSEF.

Visszasrejtvény.

Három betűm között csak kétfélét láthatsz,
Előről hátulról egyformán kimondhatsz.
Hatalmam hajdanta érzették Magyarok,
Erőmmel mérköztek a' fegyveres karok.
Déli szomszédodnál, ki nevem viseli,
Gyalog katonaság ser'gét vezéreli.

CS. G.

Előbbi rejtvény: Kalotsa.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.